

1.01 Izvirni znanstveni članek

UDK 336.581.2(497.4)"1954/1956"
Prejeto: 22. 2. 2010

Pregled delovanja Komisije za registracijo dajatev za narodnoosvobodilno vojsko 1954–1956

JERNEJ KRIŽAJ

svetovalec III – arhivist

Arhiv Republike Slovenije, Zvezdarska 1, SI–1127 Ljubljana

e-pošta: jernej.krizaj@gov.si

IZVLEČEK

Prispevek predstavlja delovanje Komisije za registracijo dajatev za narodnoosvobodilno vojsko. Njena naloga je bila obdelava popisnega materiala, ki se je nanašal na posojila v gotovini, dana partizanski vojski. Popisni material je prejela od okrajnih in mestnih popisnih komisij. Na podlagi zbranega materiala je komisija pregledala partizanske priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce. Namen tega je bil ugotavljanje njihove pristnosti ter upravičenosti posojilodajalcev do vrnitve posojila.

KLJUČNE BESEDE: posojilo, druga svetovna vojna, partizanska plačilna sredstva, registracija, komisija

ABSTRACT

OPERATIONS OF THE COMMISSION FOR THE REGISTRATION OF LOANS GRANTED TO
THE NATIONAL LIBERATION ARMY 1954–1956

In the article the author examines the work of the Commission for the registration of loans that were granted to the national liberation army. The Commission's task was to review financial records on cash loans given to the partisan army. Based on the material gathered from the district and town records commissions, the Commission then examined the partisan receipts, bonds and occupier's currency control bank notes so as to establish their authenticity and justify the claim of the lender for the return of the loan.

KEY WORDS: loans, World War 2, partisan means of payment, recording, commissions

V prispevku bomo skušali predstaviti delovanje komisije za registracijo dajatev za narodnoosvobodilno vojsko. Arhivsko gradivo v zvezi s komisijo sem našel ob urejanju podfonda, ki nosi enako ime kot komisija. Le-ta sodi pod fond AS 1116 Ministrstvo za finance Republike Slovenije (1945–1991).

Komisija je bila ustanovljena na podlagi navodila za izplačilo priznanc Slovenske narodne pomoči, obveznic Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolnih okupacijskih novčanic za dajatve v gotovini, ki so bile vplačane kot posojilo med narodnoosvobodilnim bojem. Navodilo je izdal Državni sekretariat za občo upravo in proračun LRS in je začelo veljati 19. 8. 1954.¹

V okviru Državnega sekretariata za občo upravo in proračun LRS, ki je deloval od 1. 1. 1954² do 1. 6. 1956,³ je tako svoje delo⁴ opravljala tudi omejena komisija. Sestavljali so jo predsednik⁵ in potrebno število članov. Naloga komisije je bila obdelava popisnega materiala, ki se je nanašal na dajatve v gotovini za NOV. Popisni material je prejela od okrajnih in mestnih popisnih komisij.⁶ Omejeni popisni material sestavlja glavni del podfonda.

Dajatve za NOV so se delile na dve skupini:

skupina "A" – dajatve v naravi,

skupina "B" – dajatve v gotovini.

Skupina "A" – dajatve v naravi – se je delila na naslednje podskupine:

→ potrdila za dajatve v naravi,

→ obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet za dajatve v naravi,

→ priznanice Denarnega zavoda Slovenije.

Skupina "B" – dajatve v gotovini – se je delila na te podskupine:

→ 3-odstotno posojilo narodne osvoboditve,⁷

→ 5-odstotno posojilo svobode,⁸

→ priznanice Slovenske narodne pomoči,⁹

→ obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet za gotovinske dajatve,¹⁰

→ kontrolni okupacijski bankovci.¹¹

izdajo obveznic (Kos, Peter: *Slovenska partizanska plačilna sredstva*, str. 29.). Te so bile natisnjene februarja 1944, nekaj pozneje pa so bile prvič do tedaj natisnjene tudi obveznice, namenjene za nemško okupacijsko območje, v vrednosti 20, 50, 100, in 500 reichsmark (Guštin, Damijan: *Finančni viri in denarništvo narodnoosvobodilnega gibanja*, str. 310.)

⁸ 16. 12. 1941 je SNOO sprejel odlok o posojilu svobode. Razpisano je bilo posojilo v višini 20 milijonov dinarjev, ki naj bi se obrestovalo po 5-odstotkov na leto. Načeloma je bilo posojilo opredeljeno za jugoslovansko denarno enoto, plačila pa so bila možna v lirah po uradnem okupatorjevem tečaju, to pa kaže, da je bil razpis posojila namenjen predvsem Ljubljani oziroma okupacijskemu območju italijanskega okupatorja. Tako je bilo posojilo plačano v lirah, in sicer po tečaju 380 lir za 1000 din. Posojilo je OF zbirala najprej s potrdilom v obliki bankovca z 1% vrednosti denarnega posojila in vpisom emisijske številke bankovca v register pri poverjeniku in centralni blagajni; to je bila t. i. števna lira. Ker je potekalo evidentiranje posojil v ilegali, je bilo nevarno, da se bodo spiski izgubili, pa tudi možnost prevar in izseljevanj je bila večja, zato se je vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja odločilo urediti tudi zadnji formalni element razpisanega posojila, namreč izdati obveznice (Guštin, Damijan: *Finančni viri in denarništvo narodnoosvobodilnega gibanja*, str. 304.). Prve obveznice po 1000, 5000 in 10.000 lir so bile natisnjene konec aprila 1942, v zadnji tretjini leta 1942 (po septembru) pa so izšle obveznice za 50 in 100 lir. Po izdaji obveznic 3-odstotnega posojila narodne osvoboditve je bilo mogoče obveznice 5-odstotnega posojila svobode zamenjati za obveznice 3-odstotnega posojila (Kos, Peter: *Slovenska partizanska plačilna sredstva*, str. 27–28.).

⁹ Kot nam že samo ime pove, je priznanice izdajala Slovenska narodna pomoč; humanitarna organizacija narodnoosvobodilnega gibanja za pomoč zapornikom, internirancem, ilegalcem, borcev slovenskih partizanskih enot in socialno ogroženem prebivalstvu med 2. sv. vojno (Traven, Terezija: *Slovenska narodna pomoč*, str. 6). Podatkov o izdelavi priznanc nisem zasledil.

¹⁰ Partizanske enote na terenu so potrebovale nekakšno potrdilo, na katero bi vpisovale denarni znesek vrednosti kupljenega blaga. Zato je okrožni odbor Osvobodilne fronte v Ljubljani za potrebe glavnega štaba NOV in POS oziroma njunih enot izdal avgusta 1942 t.i. partizansko obveznico. Te obveznice so bile natisnjene v obliki vrednostnega papirja in so bile vezane v bloke s 50 obveznicami. Obveznice so bile perforirane, tako da je tretjina obveznic ostala v bloku, preostali del pa je prejel tisti, ki je blago oddal. Oba dela sta bila oštevilčena s tekočo številko, v prazne rubrike pa so bili vneseni vrednosti prejetega blaga ter preostali podatki (Kos, Peter: *Slovenska partizanska plačilna sredstva*, str. 28). Zaradi praktičnosti so obveznico uporabljali vse do konca vojne (*Denarništvo v NOV*, str. 4).

¹¹ AS 1116, Ministrstvo za finance RS, podfond Komisija za registracijo dajatev za NOV, šk. 29, ac. 214.

¹ Uradni list LRS, št. 32/1954, str. 586–588.

² Uradni list LRS, št. 45/1953, str. 656.

³ Uradni list LRS, št. 14/1956, str. 137.

⁴ Točen datum ukinitve komisije ni poznan. V Uradnem listu LRS št. 32/1954 lahko preberemo, da je morala komisija vsa dela v zvezi z registracijo opraviti do 15. 12. 1954. Iz arhivskega gradiva pa je razvidno, da je posamezne spise reševala še v letu 1956.

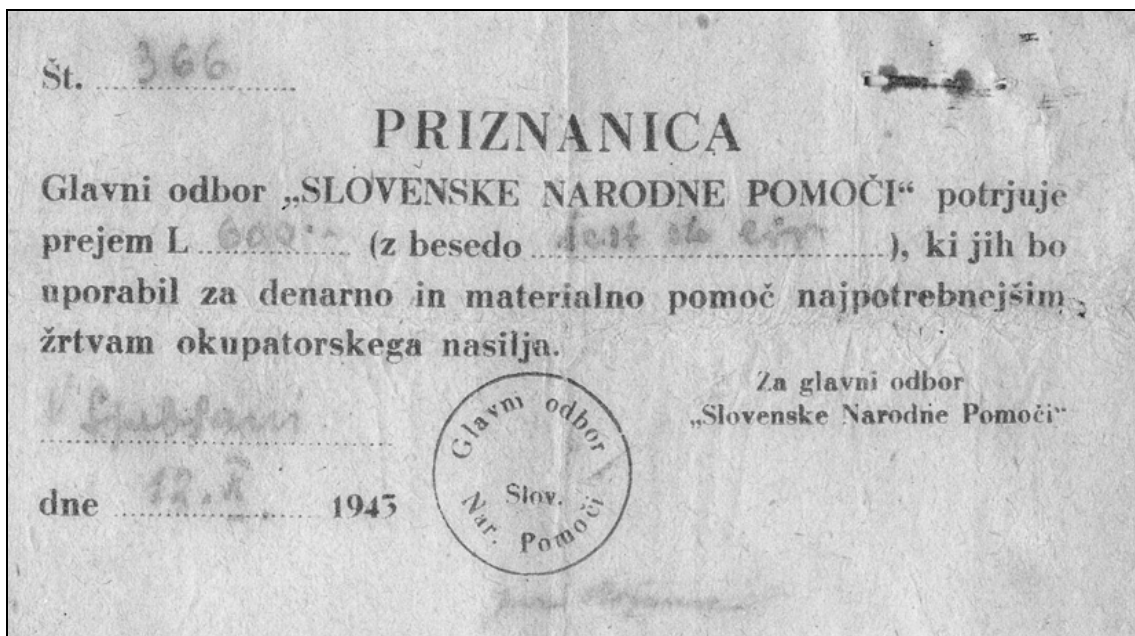
⁵ Predsednik komisije je bil Mirko Tušek.

⁶ Uradni list LRS, št. 32/1954, str. 587.

⁷ IOOF je 8. 10. 1943 izdal odlok o razpisu 3-odstotnega posojila narodne osvoboditve v znesku 50 milijon lir. Odlok je temeljil na razpisu posojila narodne osvoboditve AVNOJ z dne 15. 1. 1943, ki je veljal za vso Jugoslavijo (Guštin, Damijan: *Finančni viri in denarništvo narodnoosvobodilnega gibanja*, str. 309–310). Prve serije obveznic po 100, 1000, in 10.000 lir so bile natisnjene od oktobra do decembra 1943. Ker je večji del v Kočevju tiskanih obveznic propadel v nemški ofenzivi (pred bližajočo nevarnostjo so jih zakopali v zemljo) je IOOF naročil novo

Sprednja in zadnja stran obveznice 5% posojilo svobode za 10.000 lir (AS 1116, Ministrstvo za finance RS, podfond Komisija za registracijo dajatev za NOV, š.k. 27, a. e. 182).

Prižnanica Slovenske narodne pomoči za 600 lir (AS 1116, Ministrstvo za finance RS, podfond Komisija za registracijo dajatev za NOV, š.k. 26, a. e. 181).

Sprednja in zadnja stran obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet za 1000 reichsmark (AS 1116, Ministrstvo za finance RS, podfond Komisija za registracijo dajatev za NOV, š.k. 26, a. e. 181).

Prva registracija dajatev za NOV po okrajnih ljudskih odborih je potekala leta 1946. Takrat so bile registrirane vse dajatve, tako dajatve v naravi kakor v gotovini. Namen takratne registracije je bil ugotoviti približno višino dajatev za NOV. Registracija sama po sebi ni bila popolna predvsem zato, ker ni zajela vseh posojilodajalcev, ki so za-

mudili rok za prijavo oziroma o registraciji niso bili obveščeni. Poleg tega pa omenjena registracija ni zajela tistega dela Primorske, ki je bil priključen k FLRJ šele leta 1947.¹²

¹² Prav tam.

Druga registracija dajatev za NOV je bila izvedena leta 1948. Tokrat je bil registriran le del dajatev v gotovini, in sicer obveznice in priznanice:
 → 3-odstotna posojila narodne osvoboditve,
 → 5-odstotna posojila svobode.

Sprejemanje obveznic in priznanic je potekalo od začetka novembra do konca decembra 1948. Registracijo so izvedle posebne okrajne komisije, sestavljene iz zastopnikov okrajnih ljudskih odborov, Narodne banke FLRJ in OF. Komisije so poslovale na takratnih sedežih podružnic Narodne banke FLRJ.¹³

Ti dve posojili sta bili nato izplačani v rednem roku do 30. 6. 1949, v izjemnih primerih pa še v izrednem, do 31. 12. 1949. Posojilodajalcu, ki je zamudil rok 31. 12. 1949 za predložitev obveznic in priznanic v registracijo ali pa rok 30. 6. 1949 oziroma 31. 12. 1949 za unovčenje dokončnega potrdila o registraciji, je pravica do izplačila zapadla. Obveznice in priznanice, iz katerih ni bilo natančno vidno, ali so bile izdane za 3-odstotno posojilo narodne osvoboditve ali za 5-odstotno posojilo svobode, niso bile upoštevane za registracijo in tako tudi ne za izplačilo.¹⁴

Registracija in izplačilo preostalih treh skupin dajatev v gotovini sta se začela v letu 1954, na podlagi že omenjenega navodila, ki ga je izdal Državni sekretariat za občo upravo in proračun LRS.

Registriran je bil drugi del dajatev v gotovini, in sicer:

- priznanice Slovenske narodne pomoči,
- obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet za gotovinske dajatve,
- kontrolni okupacijski bankovci.

Za izplačilo teh dajatev je bilo potrebno opraviti popis in registracijo vseh navedenih priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev, tudi tistih, ki so že bili popisani v letu 1946.¹⁵

Popis je potekal od 19. 8. 1954 do 30. 9. 1954¹⁶ oziroma v izjemnem roku do 30. 11. 1954.¹⁷ Opravile so ga posebne popisne komisije pri okrajnih in mestnih ljudskih odborih. Komisije so sestavljali predsednik in najmanj dva člana. Predsednika in člane komisije je imenoval predsednik ljudskega odbora.

Popisna komisija je prevzela predložene priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce ter izdala strankam potrdila o prevzemu. Potrdila o

prevzemu so bila narejena v treh izvodih. Prvi izvod je dobil posojilodajalec, drugi izvod je komisija poslala Državnemu sekretariatu za občo upravo in proračun LRS – Komisiji za registracijo dajatev za NOV, tretji izvod pa je obdržala popisna komisija.

Ob prevzemu je morala popisna komisija ugotoviti, ali so predložene priznanice, obveznice in kontrolni okupacijski bankovci pristni, ali je na priznanicah in obveznicah naveden znesek posojila s številko in besedo ter z označbo valute in ali je naveden datum vplačanega posojila. Datum je bil pomemben za določitev tečaja, po katerem so posojila obračunavali in izplačevali. Če priznanica oziroma obveznica ni imela navedenih vseh podatkov, je lahko stranka odpravila to pomanjkljivost z drugimi listinami ali izjavami prič. Izjave prič so morale biti overovljene pri pristojnem ljudskem odboru.

Če so bile priznanice, obveznice oziroma kontrolni okupacijski bankovci pristni, toda brez datuma, in če stranka ni mogla dokazati, kdaj je dala posojilo, se je štelo, da ga je dala po 1. 10. 1944.

Posojilodajalci, ki so priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce že predložili ob popisu leta 1946 in so o tem prejeli potrdilo o pologu, so predložili komisiji to potrdilo.

Kolikor so bile priznanice in obveznice že preverjene, ali ni bilo dvoma o njihovi pristnosti, je dala popisna komisija na potrdilo o pologu klavzulo "pristnost ugotovljena".

Če posojilodajalec ni mogel predložiti potrdila o pologu iz leta 1946, ker ga je izgubil ali pa mu je drugače propadlo, je popisna komisija sestavila zapisnik. V njem so bili navedeni priimek, ime in natančen naslov posojilodajalca, vrsta in znesek posojila in izjava posojilodajalca o tem, kako in kdaj je potrdilo izgubil oziroma kako in kdaj mu je kako drugače propadlo. Zapisnik je popisna komisija dostavila Komisiji za registracijo dajatev za NOV, ki je s pregledom zbranega popisnega materiala iz leta 1946 in deponiranih priznanic, obveznic, kontrolnih okupacijskih bankovcev, zlasti pa kopij potrdil o pologu iz leta 1946, ugotovila, ali je taka oseba res oddala našete listine ob popisu leta 1946.

Popisne komisije so prevzemale tudi potrdila, ki so jih izdali krajevni ljudski odbori v letu 1946 za izgubljene in propadle priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce. Komisije so po prevzemu teh potrdil izdale izročitelju posebno potrdilo, s katerega je morala biti vidna bistvena vsebina potrdila krajevnega ljudskega odbora.

O prevzetih listinah so sestavile komisije v dvojniku posebej seznam za posojilo Slovenske narodne pomoči, seznam za posojilo Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in seznam za posojilo

¹³ Prav tam.

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ Uradni list LRS, št. 32/1954, str. 586.

¹⁶ Prav tam.

¹⁷ Uradni list LRS, št. 42/1954, str. 787.

na podlagi kontrolnih okupacijskih bankovcev. V sezname so najprej vpisali priznanice, obveznice oziroma kontrolne okupacijske bankovce, potem pa potrdila o pologu iz leta 1946. Sezname so imeli te rubrike:

- a) zaporedno številko,
- b) številko potrdila, ki ga je izdala popisna komisija za prevzeto priznanico, obveznico, kontrolni okupacijski bankovec oziroma potrdilo o pologu,
- c) številko potrdila o pologu iz leta 1946, ki ga je prevzela komisija,
- č) priimek, ime in prebivališče posojilodajalca,
- d) podatke o priznanih, obveznicah oziroma kontrolnih okupacijskih bankovcih; ta rubrika je imela potrebno število podrubrik, in sicer za datum listine in za zneske posojil, ločene po valutah,
- e) opombe.

Prav tako so bili narejeni posebni sezname posojil na podlagi priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev, za katere so izdali krajevni ljudski odbori leta 1946 potrdila, da so izgubljeni ali da so propadli.

Popisne komisije so morale navedene sezname enkrat na teden zaključiti in en izvod z vsemi prilogami poslati Komisiji za registracijo dajatev za NOV. Prvi seznam je bilo potrebno poslati najpozneje do 1. 9. 1954. V vsak nadaljnji seznam so v ustrezne rubrike vpisali seštevke s prejšnjega seznama, zaporedne številke s prejšnjega seznama pa so se nadaljevale.

Okrajni in mestni ljudski odbori so morali iz svojih arhivov najkasneje do 31. 8. 1954 dostaviti Komisiji za registracijo dajatev za NOV celotno gradivo, ki je bilo zbrano leta 1946 v zvezi s popisom posojil, ki so bila dana med narodnoosvobodilno vojno (priznanice Slovenske narodne pomoči, obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, bloke s kopijami o izdanih potrdilih o pologu za dajatve v gotovini – skupine "B" in sezname o položenih zadolžnicah skupine "B").

Komisiji za registracijo dajatev za NOV so morale najpozneje do 31. 8. 1954 tudi vse podružnice Narodne banke FLRJ z območja LRS dostaviti ves material v zvezi s popisom v letu 1946, ki je bil pri njih deponiran (sezname in bloke s kopijami izdanih potrdil o pologu listin za dajatve v gotovini – skupine "B", originalne priznanice Slovenske narodne pomoči, obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolne okupacijske bankovce).

Komisija za registracijo dajatev za NOV je pregledala na podlagi zbranega materiala vse navedene

priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce. Namen tega je bil ugotoviti njihovo pristnost ter upravičenost posojilodajalcev do vrnitve posojila. Če je ugotovila kakšno pomanjkljivost v prevzetih listinah ali nejasnost, jih je vrnila okrajni oziroma mestni popisni komisiji, da je pomanjkljivost oziroma nejasnost odpravila.

Komisija za registracijo dajatev za NOV je registrirala vse priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce, ki jih je soglasno spoznala za pravilne in jih je vpisala v seznam registriranih priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev. V seznamu je navedla znesek posojila v valuti, v kateri je bilo posojilo dano, in tudi v obračunani dinarski valuti. Seznam je naredila komisija v dveh izvodih za vsak okraj in mesto posebej.

En izvod seznama je komisija dostavila podružnicam Narodne banke FLRJ na sedežih okrajnih oziroma mestnih popisnih komisij zaradi izplačila. Komisija je sezname pošiljala bankam vsak teden sproti.

Drugi izvod seznama in ves drug material je komisija oddala Državnemu sekretariatu za občo upravo in proračun LRS.

Priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce, za katere so izdali krajevni ljudski odbori v letu 1946 potrdilo, da so bili izgubljeni ali da so propadli, je smela Komisija za registracijo dajatev za NOV vpisati v seznam registriranih priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev le na podlagi dovoljenja državnega sekretarja za občo upravo in proračun LRS. Državni sekretar je izdal dovoljenje za vpis izgubljenih ali propadlih priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev le izjemoma, če je bilo dokazano, da so bili res izgubljeni ali so kako drugače propadli.

Komisija za registracijo dajatev za NOV je vpisala v seznam registriranih priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev samo tiste kontrolne okupacijske bankovce, ki so bili položeni ob popisu leta 1946. Kontrolne okupacijske bankovce, ki niso bili položeni leta 1946, je smela vpisati komisija v seznam samo na podlagi odločbe državnega sekretarja za občo upravo in proračun LRS. Državni sekretar je dovolil vpis takih kontrolnih okupacijskih bankovcev le izjemoma, če so bile njihove številke in serije evidentirane v evidenčnih seznamih iz leta 1941 in 1942, kolikor so ti sezname še obstajali.

Priznanice Slovenske narodne pomoči, obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolne okupacijske bankovce je Komisija za registracijo dajatev za NOV obračunavala po teh tečajih:

- a) priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce, ki so bili vplačani do 31. 12. 1943:
- za 100 nominalnih dinarjev ali kun 30 dinarjev FLRJ
 - za 100 italijanskih lir 100 dinarjev FLRJ
- b) priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce, ki so bili vplačani od 1. 1. 1944 do 30. 9. 1944:
- za 100 nominalnih dinarjev ali kun 15 dinarjev FLRJ
 - za 100 italijanskih lir 50 dinarjev FLRJ
- c) priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovce, ki so bili vplačani od 1. 10. 1944 dalje:
- za 100 nominalnih dinarjev ali kun 5 dinarjev FLRJ
 - za 100 italijanskih lir 30 dinarjev FLRJ
- č) priznanice, obveznice in kontrolne okupacijske bankovci v nemških markah ali pengöjih, ne glede na to, kdaj med NOB so bile vplačane:
- za 100 nemških mark 380 dinarjev FLRJ
 - za 100 pengöjev 100 dinarjev FLRJ¹⁸

Če je obračunana dinarska vrednost posojila presegala znesek 200.000 dinarjev, je Komisija za registracijo dajatev za NOV obračunavala posojila po zgornjih tečajih do tega zneska. Začela je z najstarejšim posojilom, preostali del posojila, kolikor je šlo za posojila v italijanskih lirah in nemških markah, pa po tečaju na podlagi zakona o tečajih lirskih bonov in okupacijskih bankovcev pri odvzemu iz prometa ter o reguliranju obveznosti na denarnih področjih italijanske lire, nemške marke in pengöjev, to je:

- za 100 italijanskih lir 30 dinarjev FLRJ
- za 100 nemških mark 60 dinarjev FLRJ¹⁹

Posojila so vrnilo posojilodajalcem podružnice Narodne banke FLRJ na podlagi seznamov registriranih priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev. Banke so od Komisije za registracijo dajatev za NOV prejele sezname posojilodajalcev, te pa so povabile, naj se oglašijo na njihovih sedežih zaradi izplačila. S seboj so morali prinesiti potrdila, ki so jih izdale okrajne popisne komisije. Ob izplačilu so posojilodajalci potrdili prejem

denarja s podpisom na seznamu, banki pa so oddali potrdilo okrajne popisne komisije.

Podružnice Narodne banke FLRJ so sestavljale "polmesečna" kumulativna poročila o izplačilih in jih potem predložila Državnemu sekretariatu za občo upravo in proračun LRS do vsakega 5. oziroma 20. v mesecu.

Če povabljenе stranke potrdil okrajne popisne komisije niso predložile v izplačilo pristojni podružnici Narodne banke FLRJ do 28. 2. 1955, je obveznost do izplačila priznanic, obveznic in kontrolnih okupacijskih bankovcev propadla.²⁰

Dajatve v naravi – skupina "A" se v letih 1954–1956 niso izplačevale.

Seznam kratic

AVNOJ – Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije
 FLRJ – Federativna ljudska republika Jugoslavija
 IOOF – Izvršni odbor Osvobodilne fronte
 KPS – Komunistična partija Slovenije
 LRS – Ljudska republika Slovenija
 NOV – Narodnoosvobodilna vojska
 OF – Osvobodilna fronta
 POS – Partizanski odredi Slovenije
 SNOO – Slovenski narodnoosvobodilni odbor

Viri in literatura

Viri

ARS, AS 1116, Ministrstvo za finance Republike Slovenije, podfond Komisija za registracijo dajatev za NOV, šk. 22, a.e. 137, šk. 26, a.e. 181, šk. 27, a.e. 182, šk. 29, a.e. 214.

Uredba o državnem sekretariatu za občo upravo in proračun, Uradni list LRS, št. 45/1953, str. 656.

Navodilo za izplačilo priznanic Slovenske narodne pomoči, obveznic Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolnih okupacijskih novčanic za dajatve v gotovini, ki so bile vplačane kot posojilo med narodnoosvobodilnim bojem, Uradni list LRS, št. 32/1954, str. 586–588.

Odločba o podaljšanju priglasitvenega roka po 4. točki navodila za izplačilo priznanic Slovenske narodne pomoči, obveznic Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolnih okupacijskih novčanic za dajatve v gotovini, ki so bile vplačane kot posojilo med narodnoosvobodilnim bojem, Uradni list LRS, št. 42/1954, str. 787.

¹⁸ Uradni list LRS, št. 32/1954, str. 586–587.

¹⁹ Uradni list LRS, št. 45/1954, str. 847.

²⁰ Uradni list LRS, št. 32/1954, 587–588.

Navodilo o dopolnitvi navodila za izplačilo priznanc Slovenske narodne pomoči, obveznic Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolnih okupacijskih novčanic za dajatve v gotovini, ki so bile vplačane kot posojilo med narodnoosvobodilnim bojem, št. 45/1954, str. 847.

Odlok o prenehanju odpravljenih in o začetku dela novih republiških upravnih organov, Uradni list LRS, št. 14/1956, 137.

Literatura

Guštin, Damijan: Finančni viri in denarništvo narodnoosvobodilnega gibanja na Slovenskem 1941–1945. *Zgodovinski časopis* 38 (1984), št. 4, str. 297–320.

Denarništvo v NOB. Razstava v počastitev 30-letnice osvoboditve in svetovnega dneva varčevanja (ur. Matija Žgajnar). Ljubljana : Ljubljanska banka, 1975.

Kos, Peter: *Slovenska partizanska plačilna sredstva*. Ljubljana : Narodna banka Slovenije, 1977.

Traven, Terezija: Slovenska narodna pomoč. *Enciklopedija Slovenije*, 12. zvezek (ur. Dušan Voglar). Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1998, str. 6.

Zusammenfassung

ÜBERBLICK ÜBER DIE TÄTIGKEIT DER KOMMISSION ZUR REGISTRIERUNG DER GELDLEISTUNGEN FÜR DEN VOLKSBEFREIUNGSKRIEG IM ZEITRAUM 1954–1956

Die Kommission zur Registrierung der Geldleistungen für den Volksbefreiungskrieg war von 1954 bis 1956 tätig. Ihre Aufgabe war die Auswertung des Erhebungsmaterials, das sich auf die der Partisanenarmee gewährten Gelddarlehen bezog. Die Registrierungskommission erhielt das Erhebungsmaterial von den Bezirks- und städtischen Erhebungskommissionen. Auf der Grundlage des gesammelten Materials prüfte sie Partisanenquittungen, Schuldverschreibungen und Kontroll-Okkupations-Geldscheine zu dem Zweck, deren

Echtheit und Berechtigung der Darlehensgeber zur Darlehensrückzahlung festzustellen.

Wenn die Registrierungskommission in den übernommenen Papieren Mängel oder Unklarheiten entdeckte, wurden sie der Bezirks- oder städtischen Erhebungskommission zur Behebung des Mangels bzw. der Unklarheit zurückgegeben.

Die Registrierungskommission registrierte sämtliche, einstimmig für richtig befundene Quittungen, Schuldverschreibungen und Kontroll-Okkupations-Geldscheine und trug diese in das Verzeichnis der registrierten Quittungen, Schuldverschreibungen und Kontroll-Okkupations-Geldscheine ein. In dem Verzeichnis wurde der Betrag des Darlehens in der Währung, in der das Darlehen gewährt worden war, sowie auch in der Dinar-Verrechnungswährung angeführt. Das Verzeichnis wurde in zwei Ausfertigungen angelegt, für jeden Bezirk und jede Stadt gesondert.

Eine Ausfertigung des Verzeichnisses schickte die Registrierungskommission der Auszahlung wegen an die Zweigstellen der Nationalbank der Föderativen Volksrepublik Jugoslawien (FVRJ) am Sitz der Bezirks- bzw. städtischen Erhebungskommissionen. Die Verzeichnisse wurden wöchentlich an die Banken geschickt.

Die zweite Ausfertigung des Verzeichnisses und das gesamte Erhebungsmaterial übergab die Registrierungskommission dem Staatssekretariat für allgemeine Verwaltung und Budgetierung der Volksrepublik Slowenien.

Die Zweigstellen der Nationalbank der FVRJ zahlten den Darlehensgebern die Darlehen auf der Grundlage der Verzeichnisse der registrierten Quittungen, Schuldverschreibungen und Kontroll-Okkupations-Geldscheine zurück. Die Banken erhielten von der Registrierungskommission die Listen der Darlehensgeber und forderten diese auf, sich der Auszahlung wegen bei ihren Zweigstellen zu melden. Die Darlehensgeber mussten eine Bestätigung vorweisen, die von den Bezirks-Erhebungskommissionen ausgestellt wurden. Die Darlehensgeber bestätigten bei der Auszahlung den Erhalt des Geldes durch ihre Unterschrift auf der Liste und übergaben der Bank die Bestätigung der Bezirks-Erhebungskommission.